

Steven Vanackere, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin:

“Eén op drie jonge mensen zou voor **een zorgberoep** moeten kiezen.”

Interview De klassieke honderd dagen om een beleid voor te bereiden heeft hij niet nodig gehad. “Ik studeer snel en ik vind dat er geen tijd te verliezen is.” Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin Steven Vanackere geeft gas en vindt dat de strategie voorbij de eigen legislatuur moet reiken. *Weliswaar* vroeg hem hoe hij de elasticiteit tussen zorg- en nutsdenken benadert.

Tekst Nico Krols, Liesbeth Van Braeckel | Foto's Jan Locus

Hoe hebt u de sector leren kennen?

Steven Vanackere: “De sector lijkt ondoorgrondelijk. Zelfs de professionals zeggen: we hebben er een ingewikkelde wereld van gemaakt. Mensen zeggen dat het als nieuwe minister moeilijk moet zijn meteen over de juiste vaardigheden te beschikken. Maar door gewoon te leven leer je deze sector al vrij goed kennen. De meeste burgers hebben ervaring met de sector, al is het via via. Uiteraard heb ik hard gestudeerd, maar vergeet ook niet dat ik in de par-

“Laat ons afstappen van het idee dat mensen die in voorzieningen werken anti-emanipatorisch zijn. Ze zijn niet tegen vrijheid en zelfregie voor de mensen voor wie ze zorgen. Een dagcentrum kan het thuiswonen bevorderen.”

lementaire commissie Welzijn heb gezeten. Ik had onmiddellijk het gevoel dat het beleid zijn vaart moest houden. Ik ben na Inge Vervotte op een trein gestapt die al aan het rijden was.

Ik had niet het gevoel dat ik koerswijzigingen moest doorvoeren, wel dat we nog meer gas moesten geven.”

Waar zoal?

“Vorige zomer hebben we tien miljoen extra geïnvesteerd om de wachtlijsten in de gehandicaptensector verder af te bouwen. In de nieuwe begrotingsronde kwam er extra geld voor de kinderopvang. Tussendoor kwamen ook minder populaire sectoren aan de beurt. Zo hebben we het strategisch plan gedetineerden ingevoerd.”

De welzijns- en gezondheidssector kost België handenvol geld. Maar er zijn nog duizenden jobs meer nodig in de social profit. Kunt u dit als argument gebruiken om meer geld voor de sector te bekomen?

“Een samenleving kan de graad van beschaving meten aan wat zij doet voor de meest kwetsbaren. Het totale budget van de sector is een flink bedrag. Maar wat betekent dat, een flink bedrag? Het budget voor de begeleiding van jongeren – van opvoedingsondersteuning tot bijzondere jeugdbijstand – bedraagt een derde van het budget van De Lijn. Zo relatief is het. Is dat dan veel geld? Er moet overal steeds méér geld ingezet worden. Je kan in onze sector niet spreken van grote productiviteitswinsten. Het fabriceren van een auto is de laatste 20 jaar minder arbeidsintensief geworden. Je maakt nu dezelfde auto voor minder geld. In de zorgsector kan dat amper. Iemand die moet gewassen worden, moet gewassen worden. Je kan hooguit bepaalde hulpmiddelen inzetten. Het Wit-Gele Kruis werkt op een eeuw tijd misschien twee keer efficiënter. In vergelijking met andere sectoren is dat een lage productiviteitswinst. Maar er zijn grenzen aan de snelheid waarmee je iemand met de nodige aandacht kan verzorgen. Hoe dan ook moet het budgettaire belang van de sector groeien.”

Omdat de vergrijzing en de medisch-technologische ontwikkeling onze maatschappij daartoe verplichten?

“Eén op de drie jonge mensen zou moeten kiezen voor een zorgberoep. De komende generaties zullen

we moeten motiveren zo lang mogelijk te werken. Er moeten veel mensen vervangen worden die met pensioen gaan. Opleidingen moeten passend zijn. Men moet ook niet een leven lang hetzelfde doen. Levenslang leren is nodig. Als mensen langer moeten werken, moeten we zorgen dat ze het leuk blijven vinden. En dus moeten we flexibel omgaan met competenties en ons niet blindstaren op kwalificaties. Zijn wij in staat om competenties te herkennen die niet noodzakelijk in een diploma zitten? Vorige zomer was er plaatsgebrek in de buitenschoolse kinderopvang tijdens de zomervakantie omdat er te weinig gekwalificeerd personeel was. Ik heb een ministerieel besluit genomen om studenten kinderverzorging toe te laten in te springen bij de vakantiewerking. Dat besluit heb ik intussen uitgebreid naar het volledige jaar. Van studenten kinderopvang mag je veronderstellen dat ze de juiste competenties hebben. En als ze worden begeleid door ervaren mensen, kunnen ze zeker goed meedraaien.”

De sector voelt zich al gauw overgecontroleerd. Hoe ver moet de overheid in kwaliteitsbewaking gaan?

“Kwaliteitsbewaking die naar het resultaat kijkt en zich niet verliest in details lijkt mij aanvaardbaar. We moeten ons richten op de essentie en daar streng in zijn. Als een tuin 60 cm² te klein is, moeten we geen licentie intrekken als de rest in orde is.”

Hoe zullen wij ons systeem blijven financieren? De commercialisering sluipt de sector binnen.

“Commercialisering moet zoveel mogelijk vermeden worden. Meer dan 61% van de uitgaven van het RIZIV gaat naar 5% van de bevolking. Dat beschouw ik als een teken van beschaving. Wie echt in de penarie zit, kan op steun blijven rekenen. In een commercieel model dat op winstmaximalisatie is gericht, zou er op die 5% worden bespaard. Zo gaat dat. Kent u het verhaal van de schorpioen die de aap vraagt om hem de rivier over te dragen? De aap gaat akkoord op voorwaarde dat de schorpioen niet steekt. Eens de rivier over, steekt de schorpioen toch en zegt hij dat hij nu eenmaal een schorpioen is. Daar moeten we dus voor oppassen. Dat neemt niet weg dat in sommige delen van de sector commercialisering een feit is. Privéruisthuizen bijvoorbeeld. En de Bolkesteinrichtlijn (die een vrij verkeer van diensten in Europa bevordert, nvdr.) moeten we met niet al te veel koudwatervrees tegemoet zien, want op het overgrote deel van de sector is die niet van toepassing. Voor diensten van algemeen belang mag de overheid ingrijpen en bijsturen. De overheid moet zorgen voor transparantie. Je mag verschillende regels opleggen, zowel voor privé- als voor overheidsinitiatieven. De vraag is of het geld goed wordt besteed. Ik zeg: hou het maar bij ons Rijnlandmodel.

Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, Steven Vanackere: “Meer dan 61% van de uitgaven van het RIZIV gaat naar 5% van de bevolking. Dat is een teken van beschaving. Wie echt in de penarie zit, kan op steun rekenen.”

Ongeacht je inkomen heb je recht op kwaliteitszorg. Moeten publieke initiatieven daarvoor zorgen of is er plaats voor sociaal ondernemerschap? Ik vind dat dit laatste onder voorwaarden moet kunnen.”

U komt uit de economische sector. Hoe helpt die ervaring u in uw huidige job?

“Een minister van Welzijn en Gezondheid moet zich kunnen inleven, maar soms is het handig om assertief en veeleisend genoeg te zijn om voldoende geld ter beschikking te krijgen. Ik heb als kabinetschef bij Begroting alles geleerd over budgetten. Die kennis kan een minister van Welzijn en Gezondheid ook goed gebruiken.”

Ondertussen zijn we ongeveer op een jaar van de verkiezingen, wat wilt u zeker nog realiseren?

“Twee plannen moeten uitgevoerd worden en de volgende legislatuur helpen ondersteunen, ongeacht

Steven Vanackere: "We moeten er niet altijd van uitgaan dat de zorg tot bij de mensen thuis moet komen. Eén-op-één-zorg krijgen we niet betaald."

wie er dan minister zal zijn. Ten eerste moet er een nieuw plan voor de Bijzondere Jeugdzorg komen, het vervolg op het Globaal Plan van Inge Vervotte. Eind dit jaar zou dit plan er moeten zijn, gedragen

"In de zorg voor personen met een handicap zijn er nog steeds groeiende wachtlijsten. Ik wil de legislatuur afsluiten met een meerjarenplan."

door een ruime politieke meerderheid. Er zijn nog altijd onvoldoende plaatsen voor jongeren met problemen.

Het plan van

Vervotte bewijst zijn nut, maar heeft geen betrekking op de periode 2009-2014. Het plan dat ik nu opmaak, moet een visie op lange termijn bieden."

Er bestaat zoiets als een aanzuigeffect. Denkt u niet dat het nooit genoeg zal zijn, hoe groot je de capaciteit ook maakt?

"Klopt. Dat tweede plan moet erop gericht zijn om het mogelijke probleem van een jongere bij de wortel aan te pakken, bijvoorbeeld door opvoedingsondersteuning, tot en met het moment dat het probleem zich echt voordoet. Het continuüm van zorg moet in het plan aan bod komen."

En wat behelst uw tweede plan?

"In de zorg voor personen met een handicap zijn er nog steeds groeiende wachtlijsten. Ik wil de legislatuur afsluiten met een meerjarenplan."

Er is een kern van mensen met een zware of meervoudige handicap die op de lijsten blijven staan. Hoe verhinder je dat mensen met een minder zwaar probleem hen altijd inhalen?

"Inderdaad, niet iedereen is geholpen. We moeten zoeken naar specifieke oplossingen voor deze mensen. Ik heb als eerste vier miljoen euro uitgetrokken voor het PGB (persoonsgebonden budget, nvdr). Ik geloof daarin. Sommigen verwijten ons dat we voorstanders zijn van de instellingen: 'Vanackere investeert in voorzieningen in plaats van in mensen.' Wat een vreemde gedachte. Alsof de voorzieningen niet de plek zijn waar die mensen hun zorg zullen inkopen. Als je geen dagcentra hebt of professionelen die ondersteuning geven vanuit voorzieningen, hoe wil je dan dat mensen met hun PGB zorg inkopen? Ik denk vooral aan mensen met een mentale handicap. Zeker voor hen is het moeilijk zicht te krijgen op het volledige aanbod. Laat ons ook afstappen van de idee dat mensen die in voorzieningen werken anti-emanipatorisch zijn. Ze zijn niet tegen vrijheid en zelfregie voor de mensen voor wie ze zorgen. Een dagcentrum kan het thuiswonen bevorderen. We moeten er niet altijd van uitgaan dat de zorg tot bij de mensen thuis moet komen. Eén-op-één-zorg krijgen we niet betaald."

Hebt u nog vrije tijd?

"Neen, en ik weet dat dat niet goed is. Ik ben immers ook verantwoordelijk voor de geestelijke gezondheid. Ik vergelijk het met gemobiliseerd worden. Als het brandt, zeg je ook niet: secondje, ik ben nog even in de tuin bezig. Ik pleit dus verzachtende omstandigheden, maar die mogen geen excuus zijn om je hele leven door te werken. Momenteel heeft het veel te maken met het gevoel dat ik geen tijd te verliezen heb."

► Reacties welkom op www.weliswaar.be/forum